

СТАН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ З НАВЧАННЯ ПЛАВАННЮ В ДИТЯЧИХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ

Клімакова С.М.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

DOI: 10.17309/tmfv.2016.1.1133

Анотація. У статті розглянуто стан професійної підготовки майбутніх вчителів фізичного виховання на основі порівняння основних документів, що формують професійну компетентність інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах. Автором проаналізована та порівняна відповідність освітньо-кваліфікаційного стандарту спеціальності фізичне виховання вимогам посадових обов'язків інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах, а також порівняна відповідність робочих програм з курсу плавання студентів факультету фізичного виховання ХНПУ імені Г.С. Сковороди освітньо-кваліфікаційному стандарту спеціальності фізичне виховання та вимогам посадових обов'язків інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах.

Ключові слова: професійна підготовка, посадова інструкція, освітньо-кваліфікаційний стандарт, освітньо-кваліфікаційна характеристика, робоча програма, інструктор з плавання, дитячі оздоровчі табори.

Постановка проблеми. В останні десятиріччя перед вищою педагогічною школою України стоїть завдання переходу до формування професіоналів, які б могли у своїй майбутній професійній діяльності поєднувати глибокі фундаментальні теоретичні знання і практичну підготовку з постійно зростаючими вимогами інформаційного суспільства. Основні положення щодо національної освіти і ролі педагогічних кадрів знайшли відображення у законах України «Про освіту»(1996, 2014), «Про вищу освіту»(2001), Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття)(2002), Національній доктрині розвитку освіти в Україні (2006), Державній програмі «Вчитель»(2013), Концепції педагогічної освіти (2013) [10].

У системі фізкультурної освіти, за думкою Крутової Г.Ю. (2012), виняткового значення набуває професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту, яка характеризує технологічно обґрунтовані заходи вищих навчальних закладів країни надати особистості майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту такого рівня професіоналізму, завдяки якому він стане конкурентоспроможним на ринках праці, буде самостійно організовувати фізичне виховання різних верств населення й успішно працювати в усіх ланках спортивного і фізкультурного руху [4].

Як визначає Сущенко Л.П. «Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури — це процес, який відображає науково й методично обґрунтовані заходи ВНЗ, спрямовані на формування

терміну навчання рівня професійної компетентності особистості, достатньої для організації фізичного виховання різних верств населення регіону й успішної праці в усіх ланках фізкультурного руху з урахуванням вимог ринку праці» [12, 14, 15].

Відбувається зміна соціального замовлення щодо професійної підготовки вчителів, що зумовлена необхідністю привести зміст підготовки педагогів у відповідність до соціальної функції та мети освіти [10].

Вимоги до професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури з навчання плаванню в оздоровчих таборах відпочинку породжують проблему якості підготовки фахівців нової генерації, які володіють сучасними технологіями навчання плаванню і не тільки розуміють сутність проблем на основі отриманих знань, а й можуть ефективно вирішувати їх практично.

Для цього необхідно оновити зміст, форми і методи професійної підготовки, контролю її якості для майбутніх фахівців фізичного виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогічній діяльності розроблені вимоги до кваліфікаційної підготовки учителя фізичної культури. Вони складаються з 5-ти розділів: науково-теоретичної підготовки; методичної підготовки; організаторської підготовки; підготовки по матеріально-технічному оснащенню занять; підготовки по страхувці і виконанню правил безпеки у процесі занять фізичними вправами. В кожному розділі дається перелік необхідних знань, умінь, навичок, які мають першочергове значення для професійної діяльності учителя фізичної культури [13, с 14].

Вимоги до професійної компетентності кадрів з фізичного виховання дітей в Україні досліджено й узагальнено такими науковцями, як Н.Ф. Денисенко, А.В. Сущенко, Б.М. Шиян. У педагогічній науці уявлення про професійно-педагогічну придатність до роботи учителя фізичної культури різні автори трактують неоднозначно. Наприклад, Р.І. Хмелюк вважає, що основними чинниками придатності до педагогічної діяльності є професійний інтерес, потреба в даній діяльності, наявність знань, умінь і навичок для оволодіння професією, індивідуально-психологічні якості і деякі властивості нервової системи. С.О. Голованов визначає даний феномен як «відповідність особистих і функціональних якостей та здібностей вимогам професії при вираженій професійній спрямованості».

У своїй діяльності учитель фізичної культури повинен опиратися не тільки на знання, за думкою Шкретія Ю.М., але і на певні професійно-педагогічні уміння і навички. До них можна віднести рухові і власно-педагогічні навички і уміння. До перших відносяться володіння технікою фізичних вправ (як мінімум, шкільної програми), уміння виготовити найпростіший спортивний інвентар і устаткування. До власно-педагогічних, як найбільш важливих — уміння навчати школярів руховим діям, планувати фізичне виховання, організовувати фізкультурну роботу [13, с. 15].

Розробкою та експериментальним обґрунтуванням системи комплексної теоретико-практичної підготовки студентів до здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи у процесі вивчення курсу «Плавання» займався Я.М. Ніфака.

При цьому, професійна підготовка інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах, щодо навчання плаванню дітей, не досліджена в жодній роботі.

Сучасні вимоги до професійної підготовки фахівців базуються на основі посадових обов'язків інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах, а також на основі освітньо-кваліфікаційного стандарту спеціальності фізичне виховання.

Відповідно до цих двох документів і повинна будуватися професійна підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до роботи інструктором з плавання в дитячих оздоровчих таборах.

Матеріали і методи.

Метою даної статті є з'ясування стану професійної підготовки майбутніх вчителів фізичного виховання на основі порівняння основних документів, що формують професійну компетентність інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах.

Завдання роботи полягають в тому, щоб:

- розглянути і порівняти відповідність освітньо-кваліфікаційного стандарту спеціальності фізичне виховання вимогам посадових обов'язків інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах;

- розглянути і порівняти відповідність робочих програм з курсу плавання студентів факультету фізичного виховання ХНПУ імені Г.С. Сковороди освітньо-кваліфікаційному стандарту спеціальності фізичне виховання та вимогам посадових обов'язків інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах.

Результати дослідження. В посадовій інструкції, щодо роботи інструктора з плавання в оздоровчих таборах відпочинку, відзначено, що на цю посаду повинен займати спеціаліст в області плавання який має педагогічну освіту.

Основні обов'язки інструктора з плавання вимагають від нього володіти такими вміннями:

- вміння планувати — інструктор планує масове купання дітей, навчальні заняття, секційні заняття, спортивно-масові заходи (змагання, свята на воді, розваги на воді);
- організаційні вміння — інструктор організовує місця для проведення масових купань та навчальних занять; масове купання, навчання дітей плаванню використовуючи різноманітні прийоми, методи та засоби навчання; роботу секцій зі спортивного плавання, прикладного плавання, аква-аеробіки та інші; організовує спортивно-масові заходи, що пов'язані з водою; приймає участь в організації ранкової гімнастики, загартовуючих процедур та походів;
- забезпечення безпеки — проводить інструктажі з техніки безпеки; під час навчальних занять, масових купань, походів, ранкової гімнастики, секційних занять та спортивно-масових заходів дотримується техніки безпеки на воді, правил охорони праці, санітарних та протипожежних правил; застосовує міри по наданню першої медичної допомоги потерпілим на воді;
- забезпечення зміцнення здоров'я дітей — використовуючи заходи, що сприяють їх психофізичному розвитку;
- забезпечення розвитку фізичних якостей дітей в процесі навчання плаванню;
- ведення документації — перспективні, календарні плани, плани конспекти навчальних занять, секційних занять, протоколи змагань, звітну документацію [11].

Визначимо якими виробничими функціями, типовими задачами діяльності та вміннями, повинен володіти випускник вищого навчального закладу для навчання дітей в дитячих оздоровчих таборах за освітньо-кваліфікаційною характеристикою (табл. 1). (Виборка відповідних функцій, задач діяльності та умінь з ОКХ, що приблизно відповідають посадовій інструкції інструктора з плавання) [1].

Зміст підготовки студентів до навчання плаванню дітей в дитячих оздоровчих таборах згідно освітньо-кваліфікаційній характеристикі.

Назва виробничої функції	Назва типової задачі діяльності	Зміст умінь
1	2	3
Навчальна (когнітивна)	Формування системи знань про фізичну культуру в процесі фізичного виховання	Формувати мотивацію до навчальної діяльності використовуючи різноманітні засоби і методи фізичного виховання, при проведенні різних форм занять з фізичного виховання; конкретизувати тематику і зміст різних форм занять фізичними вправами, відповідно до освітніх завдань і вікових особливостей учнів; забезпечити викладення теоретичного матеріалу, враховуючи його обсяг і складність, використовуючи різні методи слова; використовувати різні методи наочного сприйняття, в залежності від завдань заняття; ефективно застосовувати дидактичні принципи; забезпечити органічне поєднання теоретичного матеріалу з практичним в рамках окремого заняття; використовувати різноманітні методичні прийоми, що активізують пізнавальну діяльність учнів на занятті; реалізовувати міжпредметні зв'язки; використовувати сучасні методики і технології оцінювання знань під час проведення різних форм занять з фізичного виховання, а також підсумкового оцінювання, керуючись програмовими і нормативними документами, що стосуються організації та проведення навчально-виховного процесу, та процесу фізичного виховання.
	Навчання руховій дії в процесі заняття фізичними вправами	Забезпечувати необхідні передумови для ефективного навчання руховій дії; визначити порядок побудови процесу навчання конкретній руховій дії. розподілити процес навчання руховій дії на етапи і у відповідності до них визначити завдання навчання; добирати і застосовувати ефективні методи навчання руховій дії у відповідності до етапу навчання; з врахуванням етапу навчання добирати основні і допоміжні засоби навчання руховій дії; використовувати різні способи регулювання навантаження в процесі навчання руховій дії; попереджувати помилки в процесі навчання руховій дії, виявляти помилки в процесі виконання її, визначати причини появи помилок та виправляти їх; застосовувати технічні засоби в процесі навчання руховій дії; спостерігаючи за виконанням рухової дії, аналізувати основні кінематичні та динамічні характеристики; оцінювати ступінь володіння руховою дією.
Організаційна	Організація процесу фізичного виховання школярів	Будувати процес фізичного виховання у відповідності з вимогами законодавства в галузі освіти, фізичної культури і спорту, програмовими та нормативними основами освіти, фізичного виховання і спорту; ефективно використовувати загальні та методичні принципи побудови процесу фізичного виховання при його організації; досконало володіти різноманітними формами занять з фізичного виховання і використовувати їх в процесі фізичного виховання школярів; створити свою індивідуальну систему фізичного виховання.
	Організація фізичного виховання в режимі навчального дня школи	Обґрунтувати необхідність позаурочних занять, класифікувати їх і визначити зміст кожного з них; організувати проведення гімнастики до навчальних занять; розробити комплекс гімнастики до занять для учнів різних вікових груп; здійснювати організаційно-методичне забезпечення годин здоров'я під час подовженої перерви;

	Організація позакласних занять фізичними вправами школярів	Організовувати заняття секцій з різних видів спорту, груп загальної фізичної підготовки; організовувати змагання (класифікаційні, неklasифікаційні, за шкільною програмою “Веселі старты”); організовувати фізкультурно-оздоровчі та фізкультурно-спортивні заходи (дні здоров’я, турпоходи, фізкультурно-художні свята, спортивно-художні вечори, конкурси); організовувати фізичне виховання школярів в літніх таборах відпочинку.
	Організація власної діяльності і поведінки під час безпосередньої взаємодії з учнями на уроках і позаурочних заняттях	Ефективно використати час заняття, а також визначити час на розв’язання кожного із завдань заняття; використовуючи різні способи педагогічного впливу, в залежності від віку та індивідуальних особливостей учнів підтримувати дисципліну під час заняття; використовувати різні способи регулювання навантаження на занятті і визначити реакцію організму учнів на нього; вірно обирати своє місцезнаходження в спортивному залі, на майданчику, плавальному басейні під час проведення заняття; швидко приймати рішення в нестандартних ситуаціях, що виникають при проведенні заняття; контролювати власну діяльність і керувати своїми емоціями при взаємодії і спілкуванні з учнями різного віку.
	Матеріально-технічне забезпечення процесу фізичного виховання	Створювати матеріально-технічну базу для забезпечення процесу фізичного виховання з врахуванням можливості використання її в заняттях з різними віковими групами школярів; вміти використовувати стандартне і нестандартне обладнання, тренажерні пристрої, технічні засоби навчання, прилади термінової інформації при проведенні занять фізичними вправами.
	Забезпечення дотримання правил техніки безпеки під час занять фізичними вправами	Враховуючи вікові особливості контингенту, з яким проводяться заняття, закономірності формування знань, умінь і навичок, використовуючи різні методи слова, наочного сприйняття, практичного вправлення, формувати знання про техніку безпеки і навички безпечної поведінки; визначити справність спортивного інвентаря та приладдя, що застосовуються в занятті; володіти навичками страхування і застосовувати їх під час виконання фізичних вправ особами, що займаються; забезпечити виконання гігієнічних вимог до місць і умов проведення занять; надавати першу медичну допомогу при різних видах травм.
Розвивальна	Вдосконалення фізичних якостей (сили, швидкості, витривалості, гнучкості, спритності) в процесі фізичного виховання	Добрати найефективніші засоби і адекватні методи розвитку фізичних якостей (сили, швидкості, витривалості, гнучкості, спритності) під час занять плаванням; навчати руховій дії паралельно з набуттям, уточненням і закріпленням знань та вдосконаленням фізичних якостей.
	Збереження і зміцнення здоров’я дітей в процесі фізичного виховання	Ставити і реалізувати педагогічні завдання, що полягають у розв’язанні оздоровчих завдань, при проведенні різних форм занять фізичними вправами з різними віковими групами школярів; формувати навички дотримуватись здорового способу життя; зміцнювати здоров’я на основі використання сучасних методик вдосконалення фізичних якостей людини; організовувати спеціальні процедури загартовуючого і оздоровчо-відновного характеру; використовувати гігієнічні фактори при проведенні різних форм занять фізичними вправами.

З навчальної функції освітньо-кваліфікаційної характеристики нами були вибрані дві типові задачі діяльності, що відповідають вимогам посадової інструкції інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах. Задача формування системи знань про фізичну культуру в процесі фізичного

виховання передбачає формування мотивації до навчальної діяльності та конкретизацію тематики і змісту різних форм занять фізичними вправами, відповідно до освітніх завдань і вікових особливостей учнів. У навчанні руховій дії в процесі заняття фізичними вправами не розрізняються вміння для

Система блоків змістовних модулів

Шифр блоку змістовних модулів	Назва блоку змістовних модулів	Назви змістовних модулів, що входять до даного блоку	Мін. к-сть навчальних годин вивчення блоку
ПП.064	Вступ до предмету «Теорія і методика викладання плавання»	1. Введення в предмет. 2. Історія розвитку плавання.	6
ПП.065	Техніка спортивного плавання.	1. Основи техніки плавання. 2. Техніка спортивних способів плавання, виконання стартів і поворотів. 3. Вдосконалення техніки спортивних способів плавання.	42
ПП.066	Загальні поняття про фізичну підготовку плавців.	1. Загальнорозвиваючі та спеціальні вправи на суші. 2. Вдосконалення розвитку сили плавця. 3. Вдосконалення розвитку швидкості плавця. 4. Вдосконалення розвитку витривалості плавця. 5. Вдосконалення розвитку гнучкості плавця.	36
ПП.067	Методика навчання плаванню.	1. Принципи та правила навчання плаванню. 2. Методи і засоби навчання плаванню. 3. Організація та планування занять з плавання в загальноосвітніх школах. 4. Педагогічний контроль при проведенні занять з плавання. 5. Обладнання і інвентар місць для занять з плавання. 6. Ігри і розваги на воді.	54
ПП.068	Організація і проведення змагань з плавання.	1. Організація і проведення змагань з плавання.	6
ПП.069	Прикладне плавання.	1. Техніка прикладних способів плавання. 2. Техніка пірнання. 3. Рятування потопуючих.	14
ПП.070	Науково-дослідна робота студентів.	1. Науково-дослідна робота студентів.	4

загальноосвітніх закладів і дитячих оздоровчих таборів.

До організаційної функції (оскільки вона є основною в роботі інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах) ми обрали такі типові задачі: організація процесу фізичного виховання школярів; організація фізичного виховання в режимі навчального дня школи; організація позакласних занять фізичними вправами школярів; організація власної діяльності і поведінки під час безпосередньої взаємодії з учнями на уроках і позаурочних заняттях; матеріально-технічне забезпечення процесу фізичного виховання; забезпечення дотримання правил техніки безпеки під час занять фізичними вправами в яких передбачається тільки одне вміння, що відповідає роботі інструктора з плавання в

дитячих оздоровчих таборах — організувати фізичне виховання школярів в літніх таборах відпочинку. Також передбачається розвиток таких умінь як — формувати знання про техніку безпеки і навички безпечної поведінки; забезпечити виконання гігієнічних вимог до місць і умов проведення занять; надавати першу медичну допомогу при різних видах травм. Але не враховується щоденна інтенсивна та різноманітна робота з організації масового купання дітей, з організації проведення культурно-масових заходів з плавання в режимі дня дитячого оздоровчого закладу.

У розвивальну функцію ми відібрали дві типові задачі діяльності, що відповідають вимогам посадової інструкції інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах. Відповідно до вдосконалення

Таблиця 3

Семестр	Знання	Уміння
I	Техніка безпеки на заняттях з плавання. Основи техніки плавання. Техніка та методика навчання плавання кролем на грудях і кролем на спині.	Деталізувати і поглиблювати знання з основ техніки плавання. Володіти базовими навичками плавання. Володіти технікою плавання кролем на грудях і кролем на спині. Аналізувати техніку способів плавання кроль на грудях і кроль на спині
II табірний збір	Техніка безпеки на відкритих водоймах. Організація роботи з плавання в дитячих оздоровчих таборах. Плавання в ускладнених умовах. Прикладні способи плавання та способи відпочинку на воді.	Деталізувати і поглиблювати знання з організації роботи в дитячих оздоровчих таборах. Володіти технікою прикладних способів плавання та способами відпочинку на воді. Провести комплекси спеціальних підготовчих вправ на суші та вправ на засвоєння з водою.
III	Техніка і методика навчання спортивних способів плавання. Техніка та методика навчання стартів і поворотів. Засоби і методи навчання плаванню. Основи теорії і методики викладання плавання.	Деталізувати і поглиблювати знання з основ техніки та методики плавання. Володіти технікою спортивних способів плавання, стартів, поворотів. Аналізувати техніку спортивних способів плавання, стартів, поворотів. Вірно застосовувати методику навчання способам плавання, стартам, поворотам.
IV табірний збір	Загальні та методичні принципи побудови процесу навчання плаванню при його організації. Володіти різноманітними формами занять з плавання і використовувати їх в процесі навчання дітей.	Деталізувати і поглиблювати знання із загальних та методичних принципів побудови процесу навчання плаванню. Вміти скласти документи планування — робочу програму, поурочний план-графік, конспект уроку. Провести урок з плавання.
V	Різнорманітними формами занять з плавання і їх використання в процесі навчання дітей. Дії рятувальника при наданні допомоги потерпілим на воді. Способи надання першої допомоги потерпілим на воді. Техніка і методика пірнання в довжину та глибину.	Деталізувати і поглиблювати знання про використання різних форм занять з плавання в процесі навчання. Володіти діями рятувальника для надання допомоги потерпілим на воді. Володіти способами надання першої допомоги потерпілим на воді. Володіти технікою пірнання в довжину та глибину.

фізичних якостей (сили, швидкості, витривалості, гнучкості, спритності) в процесі фізичного виховання в дитячих оздоровчих таборах навчання руховим діям відбувається паралельно з набуттям знань та вдосконаленням фізичних якостей. Що стосується збереження і зміцнення здоров'я дітей в процесі фізичного виховання лише одне вміння повністю відповідає вимогам посадової інструкції — організувати спеціальні процедури загартовуючого і оздоровчо-відновного характеру.

Згідно освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціальності «фізичне виховання», а також згідно обов'язків інструктора з плавання в оздоровчих таборах, студенти факультету фізичного виховання в якості результатів професійної підготовки до навчання плаванню в оздоровчих таборах повинні мати наступні професійно сформовані функції — навчальну (когнітивну), організаційну і розвивальну. У порівнянні з вимогами інструкції дитячих оздоровчих таборів, освітньо-кваліфікаційна характеристика робить акцент на організацію та навчання плаванню в загально-навчальних закла-

дах, а інструкція вимагає і навчання плаванню в дитячих оздоровчих таборах. Що демонструє повне протиріччя між освітньо-кваліфікаційною характеристикою, інструкцією дитячих оздоровчих таборів. Дитячі оздоровчі табори і загально-навчальні заклади мають особливості в навчанні плаванню дітей. Якщо загально-навчальний заклад це постійний первинний колектив дітей з одним віком, приблизно однаково сформованими у дітей вміннями плавати, то дитячий оздоровчий табір — це різні діти (за підготовкою, віком, тощо) з різним рівнем сформованості умінь плавати. Тому проблема навчання дітей в дитячих оздоровчих таборах є більш складною і обмеженою у часі (термін — зміна), а ніж уроки протягом року у загально-навчальних закладах. Усе це вимагає окремої професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до навчання плаванню дітей в дитячих оздоровчих таборах.

Таким чином освітньо-кваліфікаційна характеристика недостатньо спрямована на навчання плаванню дітей в дитячих оздоровчих таборах.

Розглянемо систему змістовних модулів, що рекомендує освітньо-кваліфікаційна характеристика, для навчання студентів предмету «Теорія і методика викладання плавання» [2].

Розглянемо галузевий стандарт вищої освіти ОКХ бакалавр за спеціальністю педагогіка і методика середньої освіти «Фізична культура». Змістовні модулі, що рекомендує освітньо-кваліфікаційна характеристика, для навчання студентів предмету «Теорія і методика викладання плавання», розглядають уміння та навички, які необхідні студентам для роботи в загальноосвітніх закладах і не мають жодного модуля для розгляду організації роботи з плавання в дитячих оздоровчих таборах.

Ми також порівняли знання і вміння якими повинні володіти студенти згідно робочим програмам ХНПУ імені Г.С. Сковороди з посадовою інструкцією інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах [5,6,7,8,9].

Для навчання плаванню дітей в загальноосвітніх закладах студенти факультету фізичного виховання оволодівають знаннями і уміннями (таблиця 3), згідно робочих програм навчальної дисципліни ПП 078 з теорії і методики викладання плавання студентів факультету фізичного виховання ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. Виборка відповідних знань та умінь з робочих програм показує, що вони приблизно відповідають посадовій інструкції інструктора з плавання.

У ХНПУ ім. Г.С. Сковороди студенти факультету фізичного виховання на відміну від студентів інших ВУЗів України проходять табірні збори на відкритій місцевості на I та II курсах. На цих зборах студенти мають можливість ознайомитися з роботою на відкритих водоймах і тому в робочу програму з предмету плавання було введено змістовний модуль з організації роботи з плавання в дитячих

оздоровчих таборах, не дивлячись на те, що у системі змістовних модулів ОКХ такого модулю немає.

Вміння «Деталізувати і поглиблювати знання з організації роботи в дитячих оздоровчих таборах», і знання з «Організації роботи з плавання в дитячих оздоровчих таборах» безпосередньо відносяться до навичок роботи в дитячих оздоровчих таборах, але цього недостатньо для забезпечення вимог посадової інструкції інструктора з плавання.

Висновки

Таким чином, розглянувши основні документи на базі яких формується професійна підготовка до роботи в дитячих оздоровчих таборах, ми з'ясували, що майбутні вчителі фізичної культури недостатньо підготовлені, враховуючи особливості навчання плаванню в дитячих оздоровчих таборах. Освітньо-кваліфікаційна характеристика, за якою розробляються навчальні програми недостатньо спрямована на навчання плаванню дітей в дитячих оздоровчих таборах. Робочі програми курсу плавання факультету фізичного виховання також не в повній мірі відповідають вимогам посадової інструкції інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах.

Тому ми вважаємо, що для формування професійної компетентності інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах необхідно зайнятися розробкою: вмінь, знань необхідних для навчання дітей плаванню в дитячих оздоровчих таборах, які вдосконалять освітньо-кваліфікаційну характеристику; та розробкою критеріїв оцінювання навчання плаванню в дитячих оздоровчих таборах, показників і рівнів їх сформованості.

Література

1. Державний освітньо-кваліфікаційний стандарт спеціальності фізичне виховання. Додаток А. Виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння, якими повинен володіти випускник вищого навчального закладу.
2. Державний освітньо-кваліфікаційний стандарт спеціальності фізичне виховання. Додаток В. Система блоків змістовних модулів.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики/ Під заг. ред. О.В.Овчарук. — К.: «К.І.С.», 2004. — 112 с.
4. Крутова Г.Ю. Педагогічні умови професійної підготовки вчителя фізичної культури // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Випуск 81. — 2013.

References

1. Derzhavnyy osvithno-kvalifikatsiyyny standart spetsial'nosti fizychnye vykhovannya. Dodatok A. Vyrobnychi funktsiyi, typovi zadachi diyal'nosti ta vminnya, yakymy povynen volodity vypusnyk vyshchoho navchal'noho zakladu.
2. Derzhavnyy osvithno-kvalifikatsiyyny standart spetsial'nosti fizychnye vykhovannya. Dodatok V. Systema bloktiv zmistovnykh moduliv.
3. Ovcharuk O.V. (2004). Kompetentnisnyy pidkhid u suchasnyy osviti: svitovyy dosvid ta ukrayins'ki perspektyvy: Biblioteka z osvithnoyi polityky. K.: «K.I.S.», 112.
4. Krutova H.Yu. (2014). Pedahohichni umovy profesiynoyi pidgotovky vchytelya fizychnoyi kul'tury Chernihiv's'kyu natsional'nyy pedahohichnyy universytet imeni T. H.

5. Ляшенко А.М., Клімакова С.М. Програма з теорії і методики викладання плавання I курс, за вимогами кредитно-модульної системи. /Навчальні розробки для студентів I курсу факультету фізичної культури/ - Харків: ХНПУ, 2012. — 17 с.
6. Ляшенко А.М., Клімакова С.М. Програма з теорії і методики викладання плавання I курс (табірний збір), за вимогами кредитно-модульної системи. Навчальні розробки для студентів I курсу факультету фізичної культури. — Харків: ХНПУ, 2012. — 14 с.
7. Ляшенко А.М., Делова І.О. Програма з теорії і методики викладання плавання II курс, за вимогами кредитно-модульної системи. Навчальні розробки для студентів I курсу факультету фізичної культури. — Харків: ХНПУ, 2012. — 16 с.
8. Ляшенко А.М., Делова І.О. Програма з теорії і методики викладання плавання II курс (табірний збір), за вимогами кредитно-модульної системи. Навчальні розробки для студентів I курсу факультету фізичної культури. — Харків: ХНПУ, 2012. — 15 с.
9. Ляшенко А.М. Програма з теорії і методики викладання плавання III курс, за вимогами кредитно-модульної системи. Навчальні розробки для студентів I курсу факультету фізичної культури. — Харків: ХНПУ, 2012. — 18 с.
10. Осадчий В. В. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького) <http://vuzlib.com/content/view/354/84> дата відвідування 4.12.2014.
11. Посадова інструкція інструктора з плавання в оздоровчих таборах. [електронний ресурс] http://studopedia.ru/3_49717_obyazannosti-personaladetskogo-ozdorovitel'nogo-lagerya-po-organizatsii-fizkulturno-ozdorovitel'noy-raboti-s-detmi.html (дата звернення: 15.10.2014)
12. Сущенко Л.П. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах: автореф. дис... на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук. спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л.П.Сущенко. — К., 2003. — 45 с.
13. Шкрібтій Ю.М. Про врегулювання системи фізичної культури і спорту в Україні // Реалізація здорового способу життя — сучасні підходи / За ред. М.Лук'яненка, Ю.Шкрібтія, Е.Боляха, А.Матвеева. — Дрогобич: КОЛО, 2005. — С. 13-26.
14. Камаєв О. І. Сучасні вимоги і шляхи удосконалення процесу підготовки фахівців із фізичного виховання та спорту / О. І. Камаєв, Г. М. Андрієнко // Теорія та методика фізичного виховання. — 2003. — № 1. — С. 2—3. — Режим доступу: <http://www.tmfv.com.ua/journal/article/view/81>
15. Галіздра А. А. Характеристика факторів, що впливають на здоров'я студентів вищих навчальних закладів / А. А. Галіздра // Теорія та методика фізичного виховання. — 2004. — № 3. — С. 41—43. — Режим доступу: <http://www.tmfv.com.ua/journal/article/view/138>
- Shevchenka visnyk chernihiv's'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Vypusk 81.
5. Lyashenko A.M. & Klimakova S.M. (2012). Prohrama z teoriyi i metodyky vykladannya Plavannya I kurs, za vymohamy kredytno-modul'noyi systemy. Navchal'ni rozrobky dlya studentiv I kursu fakul'tetu fizychnoy kul'tury. Kharkiv: KhNPU, 17.
6. Lyashenko A.M. & Klimakova S.M. (2012). Prohrama z teoriyi i metodyky vykladannya Plavannya I kurs (tabirnyy zbir), za vymohamy kredytno-modul'noyi systemy. Navchal'ni rozrobky dlya studentiv I kursu fakul'tetu fizychnoy kul'tury. Kharkiv: KhNPU, 14.
7. Lyashenko A.M. & Dyelova I.O. (2012). Prohrama z teoriyi i metodyky vykladannya Plavannya II kurs, za vymohamy kredytno-modul'noyi systemy. Navchal'ni rozrobky dlya studentiv I kursu fakul'tetu fizychnoy kul'tury. Kharkiv: KhNPU, 16.
8. Lyashenko A.M. & Dyelova I.O. (2012). Prohrama z teoriyi i metodyky vykladannya Plavannya II kurs (tabirnyy zbir), za vymohamy kredytno-modul'noyi systemy. Navchal'ni rozrobky dlya studentiv I kursu fakul'tetu fizychnoy kul'tury. Kharkiv: KhNPU, 15.
9. Lyashenko A.M. (2012). Prohrama z teoriyi i metodyky vykladannya Plavannya III kurs, za vymohamy kredytno-modul'noyi systemy. Navchal'ni rozrobky dlya studentiv I kursu fakul'tetu fizychnoy kul'tury. Kharkiv: KhNPU, 18.
10. Osadchyy V. V. (2014). Suchasni vymohy do profesiynoyi pidhotovky maybutnikh uchyiteliv (Melitopol's'kyy derzhavnyy pedahohichnyy universytet imeni Bohdana Khmel'nyts'koho) <http://vuzlib.com/content/view/354/84> data vidviduvannya 4.12.2014.
11. Posadova instruktziya instruktora z plavannya v ozdorovchikh taborakh. [elektronnyy resurs] http://studopedia.ru/3_49717_obyazannosti-personaladetskogo-ozdorovitel'nogo-lagerya-po-organizatsii-fizkulturno-ozdorovitel'noy-raboti-s-detmi.html (data zvernennya: 15.10.2014)
12. Sushchenko L.P. (2003). Teoretyko-metodychni zasady profesiynoyi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannya ta sportu u vyshchikh navchal'nykh zakladakh: avtoref. dys... na zdobuttya nauk. stupenya doktora ped. nauk. spets. 13.00.04 «Teoriya i metodyka profesiynoyi osvity». K., 2003, 45.
13. Shkrebtiy Yu.M. (2005). Pro vrehulyuvannya systemy fizychnoy kul'tury i sportu v Ukrayini. Realizatsiya zdorovoho sposobu zhyttya — suchasni pidkhody. Drohobych: KOLO, 13-26.
14. Kamayev O. I. & Andriyenko H. M. (2003). Suchasni vymohy i shlyakhy udoskonalennya protsesu pidhotovky fakhivtsiv iz fizychnoho vykhovannya ta sportu. *Teoriya ta metodika fizicnogo vihovanna* [Theory and methods of the physical education], (1), 2-3. Rezhym dostupu: <http://www.tmfv.com.ua/journal/article/view/81>
15. Halizdra A. A. (2004). Kharakterystyka faktoriv, shcho vplyvayut' na zdorov'ya studentiv vyshchikh navchal'nykh zakladiv. *Teoriya ta metodika fizicnogo vihovanna* [Theory and methods of the physical education], (3), 41-43. Rezhym dostupu: <http://www.tmfv.com.ua/journal/article/view/138>

СОСТОЯНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ ПО ОБУЧЕНИЮ ПЛАВАНИЮ В ДЕТСКИХ ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫХ ЛАГЕРЯХ

Климакова С.М.

Харьковский национальный педагогический университет имени Г. С. Сковороды

Реферат. Статья: 8 с., 3 табл., 15 источников.

В статье рассмотрено состояние профессиональной подготовки будущих учителей физического воспитания на основе сравнения основных документов, формирующих профессиональную компетентность инструктора по плаванию в детских оздоровительных лагерях. Автор проанализировано и сравнено соответствие образовательно-квалификационного стандарта специальности физическое воспитание требованиям должностных обязанностей инструктора по плаванию в детских оздоровительных лагерях, а также соответствие рабочих программ по курсу

плавания студентов факультета физического воспитания ХНПУ Сковороды образовательно-квалификационному стандарту специальности физическое воспитание и требованиям должностных обязанностей инструктора по плаванию в детских оздоровительных лагерях.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, должностная инструкция, образовательно-квалификационный стандарт, образовательно-квалификационная характеристика, рабочая программа, инструктор по плаванию, детские оздоровительные лагеря.

STATE OF TRAINING FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION TO TEACH SWIMMING TO CHILDREN'S CAMPS

KLIMAKOVA S.M.

G.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

Report. Article: 8 p., 3 tables., 15 sources

The article reviewed the status of professional preparation of future teachers of physical education on the basis of a comparison of key documents that form the professional competence of the instructor in swimming in the children's health camps. The author analyzed and compared compliance with educational qualification standard, specializing in physical education requirements duties swimming instructor in children's camps, as well as compliance with work programs at the rate of swimming

of students of the Faculty of Physical Education HNPU Skovoroda educational and qualification standards specializing in physical education and the requirements of the instructor duties at swimming in the children's health camps.

Keywords: vocational training, job description, educational qualification standard educational qualification characteristics, work program, swimming instructor, children's camps.

Інформація про авторів:

Климакова Світлана Миколаївна: klimakova_svetlana@mail.ru, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, м. Харків, 61002, Україна.

Цитуйте статтю як: Климакова С.М. Стан професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури з

навчання плаванню в дитячих оздоровчих таборах / Климакова С.М. // Теорія та методика фізичного виховання. — 2016. — № 1. — С. 40—48. DOI: 10.17309/tmfv.2016.1.1133

Стаття надійшла до редакції: 25.02.2016 р. Прийнята: 25.03.2016 р. Надрукована: 30.03.2016 р.